

gomil, Melantrich 1975), ta pretresljivo občutena in z vihrasto metaforiko izpovedana soočenja s smrtjo, je izšla s precejšnjo zamudo v neznatni nakladi in brez odziva v časopisju; zbirka Změna krajiny (Sprememba pokrajine) bi morala iziti menda letos v brnski regionalni založbi; knjigi Aztécký kalendář in Analýza fragmentů pa vsaj za zdaj sploh ne moremo pričakovati v knjižni obliki. Da gre za posebno učinkovito poezijo, o tem so se že lahko prepričali angleški bralci — Azteški koledar je namreč izšel lani v Londonu (The Aztec Calender and other poems), ko so že l. 1971 prav tako v Londonu (Penguin Modern European Poets) izdali Bartuška skupaj z eno generacijo starejšim V. Nezvalom in eno generacijo mlajšim J. Hanzlíkom (Three Czech Poets). Nemško-češki izbor Bartuškovih pesmi je izšel lani z naslovom Abwesende Meere (Odsotna morja) v Dortmundu v Zvezni republiki Nemčiji. Večkrat so se prevedeni verzi Antonína Bartuška pojavili tudi v zahodnoevropskih književnih revijah.

Pesmi, ki jih Sodobnost ponuja v pričujoči številki svojim bralcem, sem izbral iz zbirk Obdobje mohyl (1—6) in Aztécký kalendář (7—10).

František Benhart

Antonín
Bartušek

POKROV

Veter pometa
stare stopinje,
sledí starih gar,
črnino mrtvaškega odra,
lanskih vencev tožbo.
Kaj boš zagledal,

ko pridvigneš na sebi
 pernico prsti?
 Turoben kraj
 minljivo sanja
 letošnjo pomlad,
 trajno tukajšnjo zimo.

TRAVNIK
 ZA DOBRIŠKIM
 PARKOM

Korak za obzidjem
 spev ptic,
 požgana trava,
 ostanki upanj.
 Počasi drsim dol
 po suhem bregu.
 Samo roževec je ostal
 sredi izsušene planjave.
 Odvržena gasilska trobenta,
 na kateri se veter uči
 svarilnih znamenj pticam.
 Tih kakor kukavica,
 skrita v grmovju,
 ko je v tuje gnezdo
 vtaknila svojega mladiča.

NA POKOPALIŠČU
 V GRINZINGU

V spomin Gustava Mahlerja

Dolgo smo iskali
 pot v zelenju.
 Le čisto malo so se umaknili
 vinogradi od glavne ceste.

Njive še zdaj
 se upirajo mestu
 s hrbtom k obzidju
 pokopališča.

V nedeljo popoldan
 nekaj stark
 izliva žalost na svoje rajnike
 iz kropilnic iz umetne mase.

Kakor da smrt stoji
med vrati pokopališča,
ljudje bežijo
pred dežjem,

s cenenim vinom
prižigajo
okoli po gostilnah
izsušene škopice veselja.

Za vrati na vprašanje,
kje je tisti grob,
odgovarjajo s tukajšnjo leno govorico
nekaj nerazumljivega.

Toda on za zdaj čaka,
kot da bi spal,
z glavo naslonjeno
v dlani globoko pod zemljo.

Tudi mi od tega časa,
odkar smo spoznali,
da ni pobega,
poskušamo včasih

z lučjo neonov
prevarati svojo senco,
priti kar se da hitro
proti večeru spet v mesto.

JUNIJSKI VEČER Daleč od nas
NA LÜNEBURGER raste drevo.
HEIDE Točno povedano,
 drevo raste v nas,
 prav na tem mestu,
 ki je od nas
 vsak trenutek
 najbolj oddaljeno.
 In ko šumi,
 približujejo se z brenčanjem
 oblaki čebel

k našemu srcu,
ki je kot ulj polno
medene tožbe lip.

POMLADNI SNEG Nekoč proti večeru
je nasnežilo v nas
na cvetoča drevesa,
do jutra je obležal sneg.

Zbudili smo se
v zasneženi pokrajini,
tišina je ležala naokrog,
bela kot sneg.

Ljudje so hodili
spodaj pod okni
v pomladnem soncu,
niso opazili ničesar,

Pa se tudi res ni nič zgodilo,
samo za kratek trenutek
je na cvetovih obležal
pomladni sneg.

VRNITEV Vlak za vlakom
odpeljuje tovor
zlatega poletja.
Lasje letošnjih ljubezni
ugrezajo se vedno globlje,
do dna Oberblegisee.
Masnice ob progi
preveva izdajalski veter.
Z vzvišeno lahkostjo
odkrivamo naenkrat
vzroke stvari.

DEVANJE LJUDI Ni lahko devati
IZ KOŽE človeka iz kože.
Za marsikoga pa je lahkó
še posebej težavno,
če ne pozna pravega postopka.

Ubiti ujetnika
ni težko, pač
pa je težko ga ujeti.
Zato se fantje
od majhnega urijo
v tej umetnosti.
Odpravljajo se najprej
na manjše, pozneje pa
na večje ekspedicije
v tuje dežele,
kjer živijo narodi
z drugačno govorico.
Kaj bi bili,
če ne bi imeli ujetnikov.
Naši bogovi
bi se razjezili na nas.
Naši bogovi, tisti,
ki nam vladajo.
Zato ujetnike
ubijajo duhovniki,
a ne bojevniki, ne tisti,
ki so jih vzeli v plen.
Ko katerega od ujetnikov
zapustijo moči, ko
še vest zgubi,
ga vlečejo za lase
gor po stopnicah
stolnične piramide.
Lep pogled je
videti, kako srce ujetnika,
ki so mu sunkoma razrezali prsi,
še utripa. Ši-pilli,
Turkizov princ, sonce
jih sprejema k sebi.
Meso ujetnikov in koža
pa nam ostajata.

MALI POST Mali post
 traja pri nas
 dvajset dni. Ni
 tako majhen, kot bi se zdelo
 po imenu.
 Toda mali post
 je tudi koristen,
 trs koruze
 sredi brezkončne
 planjave agave.
 Teskatli-poka bedi,
 da se post ne prelomi.
 Naše telo je močno,
 ko se s postom vadi
 v uporu zoper
 potrebe, poželenja.
 Kar je zelo važno
 za vsakogar, ki
 želi biti dober
 državljan Tenočtitlana.

VELIKI POST Veliki post je velik,
 čeprav traja le dvajset dni.
 Tudi mali post traja le dvajset dni,
 pa je mali.
 Veliki post je velik,
 je pa tudi zelo koristen
 in Teskatli-poku je všeč.
 Da se nebo ne bi podrlo,
 da se zemlja ne bi pogreznila v nič,
 da se luč ne bi spreobrnila v ničveč,
 v tem mesecu ne obiskujemo svojih žena,
 se zdržujemo alkohola,
 ne kadimo marihuane,
 ne jemo mesa kač in kuščaric,
 se ne obračamo na svojih popotovanjih
 proti severu, v Miktlampo, kraljestvo smrti,
 ne izgovarjamo besede ollin,
 kar pomeni premik, niti
 imena Ome-tekutlija, te
 najvišje božje dvojice,

ki prebiva v trinajstem nebu.
 Tako venomer zagotavljamo
 ravnotežje sedanjemu soncu,
 našemu »soncu pretresov«,
 da ne bi z nami strmoglavilo v praznino.
 Naposled pa žrtvujemo
 veliko ujetnikov; predvsem se želimo znebiti
 tistih najboljših, hrabrih bojevnikov,
 naših največjih sovražnikov.
 Tako je Veliki post res velik,
 čeprav traja le dvajset dni.

NEBLAGI DNEVI

Samo nekaj
 kratkih dni
 nas deli od začetka
 novega leta. Toda
 ti dnevi so neblagi.
 Nihče od nas ne ve,
 kaj se zgodi, kaj so bogovi
 nam v tem trenutku pripravili.
 Nemirni smo:
 hodimo z mesta na mesto,
 razmišljamo o znamenjih,
 ki smo jih videli
 na nebu, molimo
 k Tlaloku, našemu gospodu,
 darovalcu dežja, po katerem
 hrepeneč vzdihujejo
 naše koruzne njive.
 Potikamo se naokrog,
 malce žalostno mislimo
 na to, da se bliža dan,
 ko svoja življenja odkupimo
 z življenji svojih otrok.
 In to so tisti neblagi dnevi,
 neblagi dnevi, ki jih
 je samo pet.

Prevedel František Benhart